

1: Innledning og bakgrunn

Alle kommuner skal i henhold til kommunelovens bestemmelser ha et kontrollutvalg, som utpekes av kommunestyret. Utvalget skal etter gjeldende kommunelov ha minimum 5 medlemmer, og minst ett av dem skal velges blant kommunestyrets medlemmer. Det er gitt regler om valgbarhet – som blant annet utelukker alle ansatte i kommunen, enkelte folkevalgte og medlemmer av folkevalgte organer samt personer som har visse roller i selskap kommunen har eierinteresser i. Kommunens ordfører og revisor har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter.

I likhet med andre folkevalgte organ, er hovedregelen at saker behandles og vedtak treffes i møter. Enhver har rett til å overvære møtene, med mindre møtet er vedtatt lukket. Kommunestyret skal sørge for at det stilles tilfredsstillende sekretariatsbistand til disposisjon. Sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og at utvalgets vedtak blir iverksatt. Sekretariatet skal være uavhengig av kommunens administrasjon.

Kontrollutvalget kan hos kommunen, uten hinder av taushetsplikt, kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument og foreta de undersøkelser som utvalget finner nødvendig for å gjennomføre oppgavene.

2: Kontrollutvalgets rolle og ansvar

Kontrollutvalget fører løpende kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret. Kommunestyret har det øverste ansvaret for å kontrollere kommunens virksomhet.

Kontrollutvalget skal påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Når kontrollutvalget har blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgi uttalelse om årsregnskapet og årsberetningen før fastsetting av kommunestyret.

Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak [etterlevelseskontroll], og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak [forvaltningsrevisjon]. Forvaltningsrevisjon utføres både av kommunens virksomhet og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper mv. [eierskapskontroll].

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Kontrollutvalget skal også påse at de vedtak som kommunestyret fatter ved behandlingen av revisjonsrapporter blir fulgt opp.

Dette utelukker selvsagt ikke at kontrollutvalget behandler enkeltstående kontrollsaker. Siden kontrollutvalget er et organ for kontroll med den kommunale forvaltningen, er det naturlig at utvalget først og fremst betrakter enkeltsaker ut fra et systemperspektiv. Et kontrollutvalg behandler selv verken ordinære forvaltningssaker eller fatter enkeltvedtak, og er heller ikke et klageorgan. Som hovedregel prioriterer utvalget på selvstendig grunnlag hvilke forhold som er aktuelt å bruke tid og andre ressurser på. Man vil normalt sett tillegge sakenes potensial for læring og kvalitetsforbedring en del vekt, siden dette er et av hovedmålene med kontrollarbeidet.

Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjetttramme for det samlede kontrollarbeidet i kommunen. Utvalget skal dessuten utarbeide innstilling til valg eller endring av revisjonsordning for kommunen, samt valg av revisor – i den grad spørsmålet er gjenstand for vurdering.

3: Kontrollutvalgets sammensetning

I 2024 har utvalget bestått av følgende representanter:

Martin Skjefstad, leder
Hilde Sprækenhus, nestleder
Arnstein Hanssen, medlem
Kristin Fredriksen, medlem
Turid Næss, medlem

Det er valgt i alt 5 varamedlemmer, som innkalles i rekkefølge.

4: Møtevirksomhet

Kontrollutvalget har avholdt 4 møter i løpet av året og behandlet 23 saker.

5: Regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget har avgitt uttalelse om kommunens årsregnskap og årsberetning for 2024. Revisors beretning har enkelte presiseringer i avsnittet «andre forhold» knyttet til fristoverskridelse, men er uten forbehold. Kontrollutvalget benyttet anledningen til å minne om at årsregnskap skal avlegges senest 22. februar, at årsberetning skal avgis senest 31. mars, og at årsregnskap og årsberetning skal være vedtatt senest 6 måneder etter regnskapsårets slutt. Jf. kommuneloven § 14-6 sjette ledd, § 14-7 tredje ledd og § 14-3 annet ledd.

Kontrollutvalget har hatt skriftlig uttalelse om resultatet av forenklet etterlevels kontroll med økonomiforvaltningen etter kommuneloven § 24-9 for regnskapsåret 2024 til behandling. Kontrollen dreide seg om etterlevelse av kommunelovens regler for periodisk rapportering til kommunestyret om faktisk økonomisk utvikling og eventuelt behov for endringer i kommunens årsbudsjett. Det ble avgitt en positiv uttalelse fra revisors side.

Kontrollutvalget har fått orienteringer om revisjonsstrategi og har ellers holdt seg løpende orientert om revisjonsarbeidet gjennom regnskapsrevisors deltakelse på flere av kontrollutvalgets møter.

6: Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjonsprosjektet «Tidlig innsats for barn og unge» ble gjennomført i 2023/24. Kontrollutvalget behandlet rapporten 06.12.2024. Kommunestyret sluttet seg 19.12.2024 til kontrollutvalgets uttalelse i tilknytning til rapporten. Kontrollutvalget fulgte opp kommunestyrets vedtak gjennom sak 13/2025 [møte 17.10.2025]. Utvalget har ingen spesielle merknader til iverksatte og planlagte tiltak.

Kontrollutvalget behandlet videre i sak 20/2025 [møte 28.11.2025] rapporten fra forvaltningsrevisjonsprosjektet «Informasjonssikkerhet og personvern». Kommunestyret sluttet seg 18.12.2025 til kontrollutvalgets uttalelse i tilknytning til denne rapporten. Utvalget tar sikte på å følge opp kommunestyrets vedtak i løpet av 3. kvartal 2026.

Kontrollutvalget foretok gjennom sak 14/2025 [møte 17.10.2025] bestilling av prosjekt med tema og problemstillinger hentet fra området «utenforskap og psykisk helse». Rapport fra forvaltningsrevisjonen antas å foreligge innen april 2026.

Kontrollutvalget vil løpende rapportere resultatet av gjennomførte forvaltningsrevisjoner til kommunestyret, samt påse at de vedtak som kommunestyret fatter ved behandlingen av forvaltningsrevisjonsrapporter har blitt fulgt opp. Jf. kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav e.

7: Eierskapskontroll

Utvalget foretok 28.11.2025 [sak 19/2025] bestilling av et eierskapskontroll- og forvaltningsrevisjonsprosjekt knyttet til energikonsernet Helgeland Kraft. Det tas sikte på å gjennomføre prosjektet i løpet av 2026. Rapport antas å foreligge i løpet av 4. kvartal 2026.

Kontrollutvalget vil løpende rapportere resultatet av gjennomført eierskapskontroll til kommunestyret, samt påse at de vedtak som kommunestyret fatter ved behandlingen av rapporter fra eierskapskontroll har blitt fulgt opp. Jf. kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav e.

8: Enkeltstående kontrollsaker

Utvalget fått orienteringer fra kommunens administrasjon om ulike tema av relevans for kontrollutvalgets rolle i den folkevalgte delen av kommunens egenkontroll.

Skriftlige henvendelser til kontrollutvalget behandles i varierende grad som egen sak, men avsender gis som hovedregel en skriftlig tilbakemelding på henvendelsen når kontrollutvalgets arbeid med saken er avsluttet. Det er mottatt 1 slik henvendelse av betydning i løpet av året. Henvendelsen kom fra Vega kirkelige fellesråd, og gjaldt oppsummert a) misnøye med tjenesteleveranser knyttet til regnskapsføring og b) spørsmål om det er samsvar mellom utbetalt tilskudd og kommunens budsjettvedtak. Kontrollutvalget kom til at konkrete saksforhold av denne karakter bare i svært begrenset grad egner seg for direkte behandling i kommunens kontrollutvalg, og viste til riktig organ for realitetsbehandling av en henvendelse i tråd med den alminnelige veiledningsplikt innenfor eget saksområde etter bestemmelsene i forvaltningsloven § 11.

Kontrollutvalget vurderer som klar hovedregel på selvstendig basis hvilke problemstillinger som er innenfor tilsynsmandatet gitt i kommuneloven. Kontrollutvalget må dessuten uansett foreta en prioritering av så vel økonomiske som andre ressurser utvalget disponerer over.

Kontrollutvalget har ikke på eget initiativ fokusert på enkeltstående hendelser eller saker – ut over å holde seg orientert om aktuelle forhold.

9: Andre saker av betydning

Den som foretar revisjon skal løpende vurdere sin uavhengighet. Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Jf. § 19 i forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Gjennom uavhengighetserklæringer til kontrollutvalget fra oppdragsansvarlig for hhv. regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, har revisor dokumentert skriftlig de forhold som ifølge lov og forskrift kan ha betydning for spørsmålet om uavhengighet, og som derfor skal vurderes løpende. Kontrollutvalget har lagt vekt på å legge til rette for en god dialog mellom utvalget og kommuneadministrasjonen, blant annet gjennom å invitere kommunedirektør til å delta i utvalgets møter.

10: Drift og økonomi

Når det gjelder revisjonsoppgavene, deltar kommunen i samvirkeforetaket Revisjon Midt-Norge. I følge § 6 i selskapets vedtekter fastsettes både årsbudsjett og økonomiplan av årsmøtet, etter forslag fra styret. Virksomhet organisert som samvirkeforetak er derfor i likhet med IKS indirekte underlagt folkevalgt styring i forretningsmessige forhold.

Videre deltar kommunen i et interkommunalt samarbeid om sekretariatsbistand [SE-KON]. Enheten er organisert som et kommunalt oppgavefelleskap etter reglene i kommunelovens kapittel 19. Representantskapet fastsetter i medhold av samarbeidsavtalen årsbudsjett og fordeling av kostnaden på deltakerkommunene, basert på et folketallsprinsipp. I alt 11 kommuner deltar for tiden i det interkommunale samarbeidet om sekretariattjenester.

Med henblikk på kontrollutvalgets egne kostnader, eksempelvis møtegodtgjørelse og reiseutgifter, inngår dette direkte i kommuneregnskapet. Det varierer hvordan dette løses budsjetteknisk, men kontrollutvalgets forslag til budsjettramme for det samlede kontrollarbeidet i kommunen inneholder slike kostnader – så vel som kostnadene til kjøp av revisjonstjenester og sekretariatsbistand.

Så langt kontrollutvalget kjenner til, har kostnadene samlet sett vært som forventet i 2025.

11: Faglig oppdatering og kompetanseutvikling

Utvalgets medlemmer gis innenfor budsjettrammene tilbud om deltakelse på kontrollutvalgskonferansen, som arrangeres årlig i regi av NKRF [– kontroll og revisjon i kommunene].

Sekretariatsenheten er medlem i NKRF og deltar på kurs og konferanser som arrangeres av denne yrkesfaglige interesseorganisasjonen. NKRFs årsmøte vedtok i 2018 å utvide reglene for obligatorisk etter- og videreutdanning til også å omfatte personlige medlemmer som utfører sekretariatsoppgaver for kontrollutvalg med virkning fra 2019. Tilsvarende regler har vært gjeldende siden 2001 for de personlige medlemmene som utfører lovbestemt revisjon. Formålet er å vedlikeholde og utvikle medlemmenes kompetanse, noe som gir trygghet for høy faglig kvalitet på revisjon og sekretariatsbistand som utøves av NKRFs medlemmer.

12: Oppsummering og avslutning

Kontrollutvalget legger med dette frem årsrapporten til kommunestyrets orientering. Hovedhensikten er å gi kommunestyret som oppdragsgiver et bilde av kontrollutvalgets aktivitet samt utvalgets rolle i kommunens egenkontroll. Utvalget ønsker å poengtere at hovedformålet med kontrollarbeidet i kommunen er å bidra til læring og utvikling.

Årsrapporten inneholder også informasjon om oppfølgingsarbeidet etter bestemmelsen i forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5. Kontrollutvalget anmoder derfor om at kommunestyret behandler rapporten som egen sak. I denne forbindelse er kommunedirektøren gitt anledning til å uttale seg før kontrollutvalget behandler rapporten, jf. kommuneloven § 23-5. I den grad slik uttalelse er avgitt, er denne tatt inn i årsrapporten i form av eget appendiks.

Gladstad 13.03.2026

Kontrollutvalget i
Vega kommune